

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rekopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 30.— Din, za naročnike v inozemstvu 40.— Din letno. Posamezna številka po 1.— Din.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 75 para za vsako peti-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 25 Din.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne peti-vrste, če se tiska enkrat 75 para za nadaljnja izvršenja primeren popust. Oznanila sprejema upravništvo lista.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./I.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

Šolska uprava z ozirom na delitev Slovenije v dve oblasti.

(Poročilo podpredsednika pov. UJU tov. A. Gnusa na seji širšega sosveta v Ljubljani, dne 19. jun, t. l.)

Resnica je, da je politično administrativna razdelitev slovenskega ozemlja za dobo bivše Avstrije povzročala ne samo slovenskemu učiteljstvu nešteti krivice: za učiteljske pravice in zahteve se ni nihče zmenil. Mogoče pa so pač zahtevali od učiteljstva točno izpolnjevanje dolžnosti, toda njega pravice so gazili ter dopustili, da se ga je napadalo, teptala njega čast in uničeval ugled celega stanu. Tekom let so se sicer te razmere polagoma tu več — tam manj — izboljševale, za kar pa se je zahvaliti smotrenemu delu in odločnemu nastopu učiteljske organizacije.

Kolike važnosti je bila naša »Zaveza« za naš stan, za naše narodno šolstvo bilo bi odveč povdarjati. Še le po ustanovitvi naše osrednje organizacije dobilo je slovensko šolstvo pravi razmah. V medsebojnem občevanju in stiku spoznavalo se k delu za samoosvojitve, k složnosti, skupnosti ter odločnosti v borbi za zboljšanje svojega duševnega in gmotnega interesa.

Nastala je cela vrsta novih podjetij, naprav, zadrug in pridobitvenih društev, katerih vsestranski razvoj pač najbolj jasno dokazuje, kaka sila, kolik napredek je v združitvi.

Učiteljstvo si je ustanovilo v domačem jeziku lepo pedagoško literaturo za svoje nadaljnje izobrazovanje, izdalo celo vrsto mladinskih spisov, ki naj goje in širijo narodno zavest, razna človekoljubna pridobitna in gospodarska podjetja pa naj dajo sredstva za olajšavo socialne bede pripadnikom učiteljskega stanu — vdovam, otrokom, sirotam — vse pa naj služi povzdigi ugleda in časti našega stanu med narodom.

Po prevratu, koncem leta 1918, se je zlasti pokazalo, kolike važnosti je bila naša sloga, naša solidarnost. Složni smo dosegli uspehe, ki smo jih svoičas imeli za sanjarije.

Z uvedbo, ki jo je izdal ministerski svet kraljevine SHS na podstavi člena 59. v smislu člena 135. ustave o razdelitvi naše države na oblasti so padle meje nekdanjih avstrijskih dežel. Ozemlje Slovenije se je razdelilo v dve oblasti, ljubljansko in mariborsko. Ta delitev pa vsebuje nevarnost, da se pojavijo v po prevratu ujedinjeni Sloveniji zopet separatistična stremjenja, da se bo delil naš rod vnovič v Kranjce in Štajerce.

Tako v interesu slovenskega šolstva kakor v interesu slovenskega učiteljstva je, da ostane šolska uprava v Sloveniji, tedaj za obe oblasti skupna — enotna, kajti le takrat ostane med slovenskim učiteljstvom trajna in prava vez, le pod tem pogojem se bo krepila in razvijala naša lena organizacija vsestransko in popolno: le tedaj se bodo naši stanovski, prosveto-pospešujoči listi izpopolnjevali, naša gospodarska, socialna in kulturna podjetja na cvetela in dala temelj novim ustanovam v blagor in dobrobit učiteljskega stanu.

Ti razlogi so vodili zastopnike učiteljstva v višjem šol. svetu in bili edino merodajni, da si je plenum višjega šol. sveta na eni svojih seji osvojil predlog za enotno šolsko upravo na slovenskem ozemlju. Iz navedenih razlogov stavim iz nastopni predlog:

»Širji svet UJU — poverjeništvo Ljubljana se izreče za enotno — nerazdelno, za obe oblasti v Sloveniji skupno šolsko upravo. V korporaciji, kateri se bo uverila šolska uprava, pa morata biti obe oblasti enakomerno zastopani.«

Ker temelji predstojeci predlog edino na tem, ohraniti našo stanovsko organizacijo neokrnjeno in čvrsto, ker nikakor ne krati pravic v eni ali drugi oblasti službujočega učiteljstva, sem uverjen, da more vsak glasovati zani in se nadejati, da to tudi stori.

Ovire povoljnih učnih in vzgojnih uspehov v šoli.

(Poročal na okr. učiteljski konferenci v Ljubljani dne 24. junija 1922. Fran Skulj.)

Človeštvo danes hitro živi in hoče v velikih požirkih uživati vse, kar nudi svet. Od tod ono hlastanje po blagu in

premoženju. Morala je potisnjena v zadnji kot. Z neko lahkoto se vzame vse, kar pride na človeka. Ljudje so brez plemenitih čustev, žive v neki duševni apatiji in brezskrbni za bodočnost. Mladina živi v tej eri in kdo bi se čudil, če se vsega tega ne navzame. Lahkomišljenost je v mladini do blaznosti vkoreninjena. Vse delo, ves napor, vsa skrb vzgojitelja pri taki mladini bob ob steno. Šola stori kar more, pogosto z neizmernim trdom, toda dokler ne posežejo vsi, pa prav vsi činitelji v boj proti splošni propalosti, toliko časa ne bo mogoče zaježiti in omejiti samo po šoli ono zlo, ki mori mladino današnjih dni. Pogosto čujemo: »S starejšo, šoli odraslo mladino ne bo mogoče mnogo napraviti, pri šolski mladini treba pričeti.« To načelo se mi zdi popolno napačno. Vseh, ki tako govorijo, je ono stališče, ki jim ga nudi komodnost. Tako govorijo vsi oni, ki jim ni pri srcu kulturna povzdiga naroda in ki ne ljubijo šole. Z praznimi frazami rešujejo največje probleme in v tem slučaju si mislijo: »Šola, vzgojitelj, tu imate kost, glodajte jo, mi bomo imeli še nadalje priliko zabavljati, da šola ničesar ne stori, da je to silno draga, a brezplodna institucija. — Tudi na šoli odraslo mladino je treba vplivati in težiti po tem, da se vrne zopet na prava pota. Ti bodo stalno vplivali na mlajše: postali bodo starši — in ali naj vzgoja in pouk napreduje, če bodo starši nevzgojeni? — Kdo naj se briga za vzgojo teh? Pravim da vsi, ki so poklicani vzgojevati. Učitelji, društva, cerkev in država, vsak s svojimi sredstvi, s svojimi metodami, toda iskreno in pošteno. V mestih naj se ustanove, kakor imajo že v Celju in Mariboru, ljudske univerze, po deželi naj vzamejo v roko ljudsko izobrazbo učitelji, duhovniki in inteligenti, komur je pri srcu kulturni pokret naroda. — Kakšen je vpliv doma? Ne dosti boljši kakor oni mladinske okolice, saj je vzet iz mase enakih, je molekul od iste materije z vsemi slabostmi svoje okolice. Pomembnejši in izdatnejši je bodisi v dobrem, ali v slabem, kolikor boljšo ali slabšo vzgojo imajo starši sami. Krivice nikomur! Veliko je še staršev, pri katerih je krepost premagala splošno pokvarjenost, toda eno je več ali manj vsepovsod doma, to je materi-

jalizem, ki se je globoko ugnezdil skoraj v vse domove. — Opazoval sem tekom teh težkih časov otroke raznih stanov in našel sem prav presenetljiv rezultat. Otroci srednjestitiranih staršev, ki imajo svojemu stanu primerno izobrazbo in dobro vzgojo, so povprečno dobri in napredujejo. Otroci bogatih, zlasti onih, v in po vojni obogatelih so brez vsakega idealnega poleta, brezbriznost jim gleda iz oči. Topi so za opomine, brezvestni v delu, lahkomišljeni po veliki večini do skrajnosti. Iz njih gleda vojna psiha staršev. Pri otrocih revnih starišev je malo brige za pouk, njih srca so prepojena komunizma in nihilizma. Kje so otroci to dobili? V šoli ne — dom ali okolica sta jim dala to.

(Dalje prihodnjič.)

Iz Jugoslavije.

— Okrajna učiteljska konferenca za mesto Ljubljana se je vršila dne 24. junija t. l. v dvorani »Mestnega doma«. Nadzornik M. Hočevar otvoril konferenco ter pozdravi navzočega viš. šol. nadzornika dvor. svet. E. Gangla, čestita niemu, tovarišu Jelenca, Dimniku, Dostalnu in tovarišici Zupančičevi k odlikovanju. Pozdravi tudi navzočega g. mag. svetnika Laha. V iskrenih besedah proslavlja veseli dogodek v naši državi, poroko Nj. Vel. kralja in kraljice. Učiteljstvo zaključilo njegov govor s trikratnim živio-klici mladoporočencema. Svojim namestnikom imenuje tov. Jelenca. Zapisnikarjem sta bila izvoljena tov. Jegličeva in Belin, overovateljem zapisnika pa tov. Engelmanova in Legat. **Nadzornikovo poročilo:** V osnovno šolo hodi 2629 deč. in 2292 dekl. = 4921 otrok. V mešč. šolo pa 400 deč. 1068 dekl. = 1468 otrok. Osnovne šole štejejo 126, meščanske pa 36 razredov. V Ljubljani je občutno pomanjkanje šolskih stavb zlasti za meščanske šole. Mestni obč. svet je sklenil sezidati novo šol. poslopje v Karl Kotnikovi ulici, kjer bi bili nastanjeni deklška osnovna in dekl. meščanska šola. V to svrhu je sklenil najeti posojilo 15 milijonov K. Vendar ni dobila občina od strani pokrajinske uprave dovoljenja, zato se je moralo zidanje omenjenega poslopja odgoditi na ne-

LISTEK.

Na gore!*

»Gora ni nora, le tisti je nor, kdor gre gor!« Prijatelj, ti nisi dobro razumel. Gora ni nora, le tisti je nor, kdor ne gre gor! — Imaš tudi prav, nobeden ni nor. Kdor ni bil še na visokih gorah, pozna samo polovico sveta. Tam gori je vse novo, čisto drugi svet, kar vidiš krog sebe, vse je novo, vse je drugo kot v dolini. Cvetlice, trava, mah, grmičevje in ptice. Nasproti, nobenih cvetic, rastlin, ne trav ne vidiš tam gori takih, ko so v dolini. Na gorah se ti odpre velika knjiga prirode, na gore pojdi se učiti! Zrak, voda, rastline od najmanjše do najbojno razkošno razvite, različno kameenje, njih sestavine, oblike ali od vode razjedene vodotoke itd.

Kako krepko se diha tam gori, kako solnce žari in kako okrepčujoča sapica

pihlja! Živina na planini z zvonci binglja, čista kot bi jo umil. Saj ona je vedno na prostem, samo v hudem vremenu se zateče v stajo. To je raj na zemlji. Revez tisti, ki še ni kaj takega videl in užival; je le polčlovek. Ljudje mislijo, da uživajo življenje, kadar v dolini po sencah posedajo in se »krepčajo« s svežim pivom in drugimi pijačami.

Kako vse drugače je na planini! Bistri studenci, sveži zrak in ko se utrušiš, sedeš v senco z lepim razgledom v dolino. To je užitek, to je počitek in pomiluješ one dolinske ljudi, ki se pehajo tam v dolini in vročini, po prahu in slabem zraku, a tu gori vsega tega ni. Tam dol huda vročina 30° C, a na našem Triglavu le še polovica od 30°!

Dobro, omenil sem Triglav 2863 m. Pa pojdemo gor, kako in kod? Vzemimo izhodišče Ljubljano! Od tu je možno celo turo v enem dnevu narediti. Seveda v treh je bolj prikladno. Zvečer se pelješ z železnico do Dovjega in greš 10 minut čez Savo v Mojstrano in tam prenočiš. Drugi dan na Kredarico, od koder je le še 1 uro na vrh Triglava. Iz Mojstrane peljejo pota po treh dolinah. Prva in najlažja je skozi Krmo dolino 8 ur. Druga,

a najkrajša pa bolj strma je dolina Kot, 7 ur, in tretja skozi dolino Vrata mimo slapa Peričnika do planinskega hotela pod Triglavsko severno steno. Aljažev dom 3 ure in od tod na Kredarico 5 ur. Tudi iz Bohinja vodijo pota na Triglav, a vsa pota se stekajo na Kredarici, kjer je udoben Triglavski dom SPD z vsemi jedili in pijačami preskrbljen in udobno prenočišče.

Če greš skozi Kot ali Vrata, je treba mnogo po snegu hoditi. Dobro je imeti pri sebi črna očala, da oči od bleśka na snegu ne trpijo. Ledenik pod Triglavom bode letos koncem avgusta ali začetkom septembra brez snega, hodil bodeš lahko po golem ledu, na kar posebno letos opozarjam, ker je po zimi jako malo snežilo in ta sneg se bode v tej vročini počasi stopil. To je redka prikažen. Bil sem že 5-krat na Triglavu, a samo enkrat pred kakimi 25. leti — sem naletel na gol ledenik. To se bode letos najbrže ponovilo. Vse je kot velika razprostrana njiva in po razorih 2-4 m vzporedno eden od drugega oddaljeni tečejo mali potočki, kateri na večer prejenjajo. Ko drugega dne vzide zopet solnce, začnejo potočki na novo šumljati.

Kako se bodeš opravi in kaj s seboj vzeti? Podlaga turista so močni in dobro podkovani čevlji, mehke volnene nogovice, tako da noga v mehkem postlana leži. Jaz hodim zadnje čase tudi v sandalah s pregibljivimi lesenimi podplati, v katere nekoliko malih žebličkov na redko nabijem. Noga je bosa. Hodi se prijetno, seveda to le po suhih potih in po kamenju, v snegu se sandale prekmalu pokvarijo. Naredil sem že več lepih in tudi hudih tur s takim obuvalom n. pr. skozi Krmo na Triglav. Gorske čevlje pa nosim v nahrbtniku, da jih zamenjam, če treba za sandale.

Hlače naj bodo če mogoče kratke. Če greš z dolgimi, moraš pri vsakem koraku del hlač od kolena dol s kolenom vzdigovati in to sčasoma potnika po nepotrebnem utruja. Suknja je vsaka dobra, saj je med potjo ne rabiš in jo na nahrbtnik privežeš. Telovnik je nepotreben. Srajca naj bode, če mogoče redko tkana in če greš po hudi vročini in se močno potiš, jo lahko tudi slečeš in v nahrbtnik vtakneš. Ko se več ne potiš, jo zopet oblečeš. Končno imej še kako lahko pelerino s seboj za slučaj slabega vremena. Nahrbtnik naj ne bode preveč

* Dobra knjiga za turiste je izšla v Učiteljski tiskarni, Kunauerjeve: »Planine«. Daje ti vsa navodila za turistiko. Posluži se je! Uredn.

določen čas. Izvršila pa so se razna popravila v šolskih poslopih, izboljšala se je oprema zvišale so se dotacije šol, vodstvom. Ker nimajo mestne šole šolskih vrstov ali pa neprimerne, se je osnoval centralni šolski vrtinigris. Misliti moramo tudi na kopališče. Pogrešamo lastnih gledaliških odrov. Letos je došla po zaslugi tov. Grčarja gledal, oder šola na Barju. Na l. mest. deš. šoli so priprave v teku. Nabavljeno je les, za kar gre zasluga tov. Belinu. Nekatere šole imajo lastne skioptikone in primerne slike. Z medsebojnim iznosovanjem bi bilo mogoče prirediti več predavanj. Akcija rdečega križa ni povsem uspela. Ideja je sicer dobra, načrt pa ni bil posrečen. **Učitelstvo:** V tekočem letu je delovalo na vseh ljubljanskih šolah 230 učnih moči. Tov. nadzornik se spominja umrlih tovarišic Grčarjeve in Miklavčeve. Učitelstvo vstane v znak sožalja. V nadaljnjem razpravlja tov. nadzornik o utiših, ki jih je dobil pri nadzorovanju tekom leta. Izrazi priznanje vsemu učitelstvu. Poročilo je temeljito in poučno. Poskrbi naj tedaj, da pride učitelstvu tiskano v roke, da se more vsak vanj pogledati in se po njem ravhati. Prav ima, podčrtati njegove besede: »Ni tisti učitelj, ki dela radi odgovornosti napram javnosti — ampak tisti, ki dela radi odgovornosti vesti.« Njegovo vseskozi dovršeno poročilo je bilo sprejeto z živahnim odobrenjem. **O ovirah vzgoje in pouka je referiral tov. Fr. Skulj.** Ovir, dobri vzgoji barirajo v splošni nemoralni in pokvarjenosti človeške družbe. Dom je dostikrat ognjišče polujšanja. Materijalistično razpoloženje mase, je stalna sila, ki vleče mladino navzdol. Neomajena svoboda zavaja mladino k lahkomišelnosti in jo odvaša od dela. Mladina vidi v uživanju cilj svojega smotra. Surovi ton časopisja, demagoško strank zastrupila od dne do dne ljudstvo, ki vsled tega mrzi šolo in vzgojitelje in se ne briga za kulturni pokret. Slabi socijalni odnosi, zlasti beda in pomanjkanje življenja ter stanovanjska mizerija je tisto nesrečno olje, ki teče na ogenj splošne nezadovoljnosti in odporosti za vse dobro in zvišeno. — Pomanjkanje učil, samoučil in šol. poslopi ovira gotovo zelo izdatno pouk in vzgojo. Šolstvo je potrebno na didaktičnem polju temeljite reforme. Učitelstvo pa se mora zavedati bodisi na vzgojnem kakor tudi didaktičnem polju svojega visokega zvanja. Referat je bil temeljito skozi in skozi stvaren in referent je žel za svoj trud mnogo priznanja in pohvale. — Obsežne, temeljite in globoko v prosopeh šolstva ter kulture sploh segajoče teze so bile soglasno sprejete. Ako jih bodo merodajni činitelji upoštevali in izvedli, čemo kreniti na bolje. O preustroju slovenskega pouka na osnovnih šolah je predavala tov. strok. učit. M. Palmetova. Snov je bila vseskozi temeljito obdelana. Ker izide v tisku, naj navedem le sprejete teze. 1. Najimennitnejša beseda v stavku je določni glagol, ki je glavni nositelj misli. 2. Vsak določni glagol družji v sebi 2 elementa: povedek in osebek; zato je že sam zase stavek, seveda najkrajši možni stavek. Brez določnega glagola ni stavka. 3. Beseda, ki rabi 3. glagolski osebi v pojasnilo, se menuje osebkova beseda. Stoji navadno v imenovalniku, v velelnih stavkih v zvalniku, pri glagolih »ne biti«, »ne ostati« pa v rodilniku. 4. Med glavnimi ter pomožnimi glagoli ni nobene razlike: glagoli so si po bistvu

z nepotrebnim obložen. Glej na vsaki gram, da ne nošiš preveč! Kos kuhanega svinjskega mesa in hleb kruha naj bode glavna stvar. V žep par sladkorčkov, katere med potjo v usta devlješ. Slaščice so tudi dobro došle. Sveže sadje je seveda jako dobro, a je pretežko. Klobuk naj bode kolikor mogoče lahek in dolga palica ne pretežka, okovana s kratko spico.

Med potjo jej vsaki 2 uri kaj malega, pri tem se malo oddahneš in na ta način vso turo razdeliš, tako da ne čutiš dosti napora. Ne vzemi nobene alkoholne pijače s seboj, pij le vodo, le tako bodeš celi dan jednako krepak. To ti svetujem iz svoje dolgoletne prakse. V nahrbtniku imej za vsaki slučaj steklenico vode, če dalje časa do nje ne prideš. Pij vodo kolikor se ti poljubi, le preveč natenkrat ne. Kadar n. pr. prideš do studenca in si žejen, pij najprvo le par požirkov, če grizlje kruha, potem pij malo več, jej zopet in končno se dobro napij in steklenico na novo napolni s svežo vodo. Ne razbijaj steklenic med potjo, zapomni si, da tiste črepinje vedno tam okrog ležijo in so udem in živalim na-

vsj enaki. Kopule ni. Tudi glagol »biti« je v določni obliki povedek. 5. Ker pa je vsebina glagola »biti« zelo splošna, jo določujemo s povednim ali povedkovim določilom, ki stoji v imenovalniku, rodilniku, dajalniku ali v kakem sklonu s predlozom. Tudi oni glagoli, ki so doslej v nekaterih slučajih rabili za vezilo, kakor: ostati, postati, prihajati, imenovati se, zvati se, zdeti se, videti se itd. zahtevajo v svoje določilo povednega določila, ki more stau v imenovalniku, pa tudi v tožilniku in orodniku. Povedna določila ločimo torej v povedne sklene: povedni imenovalnik, povedni rodilnik, povedni dajalnik, povedni tožilnik in povedni orodnik ter v povedna razmerja (pov. sklon s predlozom). 6. Poleg osebkove besede in povednega določila dopolnjujejo in pojasnjujejo stavkovo misel še druga določila, kakor prilastek, predmet in prislovna določila. Razločujemo tožilniški, dajalniški in rodilniški predmet ter predmetna razmerja. 7. Skrčenih stavkov ni. Te vrste stavkov imenujemo »proste stavke« iz istovrstnimi stavkovnimi členi. Imamo proste stavke z več osebkovimi besedami z več prilastki, predmeti in prislovnimi določili. Prostih stavkov z več povedki pa ni; saj je vsak določni glagol že sam zase stavek. 8. Tudi skrajšanih stavkov ni. Imenujemo jih »stavkovna določila, ki imajo veljavo odvisnikov«. 9. Pravih povedkovih zavisnikov nimamo, temveč samo zavisnike povednega imenovalnika; kajti le pov. imenovalnik moremo spremeniti v zavisnik, nikoli pa ne določnega glagola. Poročilo knjižničnega odbora se je vzelo na znanje. Konferenca je sprejela sledeče predloge: 1. Vsak učitelj prispeva mesečno (za eno leto) za okr. uč. knjižnico po 1 Din, počenši s 1. okt. t. l. 2. Vse učiteljske knjižnice naj se združijo v okr. učit. knjižnico. Mestna občina naj preskrbi za to knjižnico primeren lokal. V priznanje in vestno delo je bil enoglasno izvoljen stari odbor. Ravnotako je bil z vzklikom izvoljen stari stalni konferenčni odbor. — S tem je bil izčrpan dnevni red. Tov. Jelenc se zahvali nadzorniku za spretno vodstvo in poročilo zagotavlja, da bo rodila lepo uspela konferenca najboljši uspehe. Učitelstvo sprejme z navdušenjem predlog tov. Skulja, da se pošlje vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in kraljici na Bled ter zaključí zborovanje z državno himno.

— **Na drž. moškem učiteljsku v Ljubliani** so se vršili ustni zrelostni izpiti pod predsedstvom g. vlad. svetnika A. Črničevca v času od 19.—26. junija. Izpita se je udeležilo 57 kandidatov in sicer 33 rednih gojencev (gojenk), 8 licejskih maturantk, 9 srednješolskih abiturientov in 6 privatnikov. 1 kandidat je delal dopolnilni izpit iz slovensčine. Uspeh je sledeči: 9 rednim gojencem (gojenkam) se je priznala zrelost z odliko, zrelih je bilo 30; 16 gojencev (med njimi 8 rednih) je dobilo ponovljali izpit iz enega predmeta, 2 kandidata sta med ustnim izpitom odstopila. Aprobirani: Bonča Leopold, Bradstetter Marjeta (z odliko), Čuk Zora (z odliko), Delkin Danilo, Del Cott Vida (z odliko), Dolgan Alojzij, Gergič Jurček (z odliko), Grom Milan, Jančigaj Stanko, Lusner Gustav (z odliko), Mašera Rudolf, Može Franc (z odliko), Mrak Jože, Oman Oton, Pavlič Jože, Petrovčič Albina (z odliko), Pucelj Ivana (z odliko), Stopar Ivan, Supančič Drago, Tanko Marija, Vilfan Maks, Zajec Adolf, Žnidaršič Justina; Demšar Antonija, Gabršek Marija, Hanuš Marija,

poti. Pusti steklenico celo ležati, ta ni nikomur napoti in znabiti komu se prav pride.

Začetnikom svetujem, da naredijo prejšnjo kako lažjo turo. Golica 1833 m je jako prikladna. Z Jesenic se pride v štirih urah in pol tja gori, kjer sta dve oskrbljeni koči. Na vrhu je Kadilnikova koča in pol ure pod vrhom spodnja goliška koča, obe oskrbovani. Z vrha je jako lep razgled na Koroško in dalje na Visoke Turje, na drugo stran pa v osrčje Triglava.

Če si se napotil na Triglav po dolini Vrata do Aljažvega doma 1012 m, lahko tam tudi več dni ostaneš. Od tam ti svetujem tudi turo na Križ 2410 m. Vsa ta tura ima veličasten gorski karakter. Kdor hoče v enem dnevu občudovati gorske velikane, njihove meli in snežišča prav od blizu, pojdi tja gori. V štirih urah si na vrhu. Tik pod vrhom gledaš z viška v eno križkih jezer, potem vidiš v Trento, v dolini Pišnico pri Kranjski gori, v dolino Vrata, na Triglav, njega ledenik in Kredarico, saj si skoraj v isti višini. Tam okrog vidiš še gorske velikane: Škrlatico 2138 m, Roglo 2582 m, Stenar 2501 m, Razor 2601 m

Hribar Nada, Kušar Ana, Nagode Marija, Rebolj Poldka, Skalar Ida; Lipič Alojzij; Jesih Josip, Marinč Martin, Mervar Franc, Tončič Vladimir, Vidmar Vinko.

— **Okrajna učiteljska konferenca za ljubljansko okolico** se je vršila dne 23. junija 1922 v »Mestnem domu« pod predsedstvom okrajnega šolskega nadzornika Andreja Rapeta, ki je uvodoma pozdravil goste konference, višjega šolskega nadzornika dvornega svetnika Eng. Gangla, dvornega svetnika in predsednika okrajnega šolskega sveta dr. Feriančiča ter zbrano učitelstvo. V vznešenih, pesniških besedah se je spominjal najvišje vladarske hiše, umrlega kralja Petra Osvoboditelja, kralja Aleksandra in kraljice Marije. Na njegov predlog se je odposlala Najvišji vladarski hiši vdanostna brzojavka, po dvorani pa je mogočno zadonela narodna himna »Bože pravde«. Gospod nadzornik in zbrano učitelstvo so se spominjali tudi umrlih tovarišev-tovarišic.

Svojim namestnikom je imenoval predsednik konference ravnatelj Janka Žirovnika; zapisničarjem sta bila izvoljena učiteljica Jeraj Ruža in J. Wagner iz Most. — Poročilo okrajnega šolskega nadzornika je bilo temeljito, bogato poučne vsebine in polno praktičnih navodil, ki naj jih uporablja učitelstvo v šoli pri pouku, da doseže kolikor mogoče največ lepih uspehov v šoli in izven šole na prostnem polju. Tovariš g. nadzornik je pokazal, da čuti z učitelstvom, da pozna in ve ceniti pravo učiteljsko dušo; za svoje lepo poročilo je žel tudi tako bogato odobravanje. — Nato so sledila poročila poročevalcev. Idealno zasnovano je bilo poročilo ravnatelja Slapšaka iz Most: »Ljubezen učencev do učitelja, pogoj učnih uspehov«. — Tovariš Blagajne je poročal zanimivo o rokotvornem pouku. V svojem kratkem poročilu nam je podal mnogo praktičnih navodil za uporabo v osnovni šoli. — Tovarišica Rupnikova je poročala o temi: »Kako poučujemo zemlepis in zgodovino v osnovni šoli, da vzbudimo v učencih ljubezen do države«. Mlada tovarišica je dovršila svojo nalogo prav izborno; podala nam je v svojem izčrpnem poročilu mnogo lepih, bogatih misli, prežetih prave, čiste domovinske ljubezni, ki jo naj vzbudimo v naših učencih. — Tovariš nadzornik Črnaogaj je poročal o »Šolskem vrtnarstvu«. Kdor je slišal to lepo predavanje, ki je bilo tako idealno zasnovano, prežeto polne prave učiteljske duše, je čutil v svojem srcu pravo zadovoljnost ter je vzljubil predavatelja kot svojega najboljšega tovariša, ki želi učitelstvu le to, kar mu mora želeči le najboljša duša. — V stalni odbor so bili izvoljeni soglasno: Trošt Iv. Mihelič Viktor, Urbančič Josip, Darinka Franketova; namestnikom pa tovariši: Levstik Anton, Drašček Anton, Matajček Karel in Antončič Marija. — Ob koncu konference je izrekel g. nadzornik vsem predavateljem za lepa poročila, učitelstvu pa za trudaljubivo delo v šoli in izven šole svoje priznanje. — Tovariš ravnatelj Žirovnik se je v imenu vsega učitelstva zahvalil tov. g. nadzorniku za njegov trud, za tako lepo uspelo konferenco ter za njegovo vsestransko neumorno delovanje v prid šole in vsega učitelstva.

— **Abiturienti ljubljanskega učiteljskega iz 1. 1907.** Več tovarišev je mnenja, da bi skupno obhajali petnajstletnico, ker desetletnice ni bilo mogoče. Ako vas je volja, da se po dolgih letih zopet vidimo, sporočite. — Tit Grčar, šolski vodja, Ljubljana-Barje.

itd. Vse te gore te obdajajo v neposredni bližini.

Ponovno vidim, kako prihajajo hribolazci z gore, z obloženimi klobuki pečnic ali planik, pa celo v šopke povezane in na vrh gorske palice privezanih. — To je vandalizem, to je pustošenje naše planinske flore! Vse potrgajo in poružejo oziroma uničijo, kamor pridejo in kolikor jim pod roke pride. Domu prinesejo vse te cvetlice že zvenele ali celo suhe in jih potem proč vržejo.

Če si par planink utrgaš, shrani jih v kositrni škatl in ko domu prideš, priredi vsaki cvetki par milimetrov peclja in jih deni v kozarec vode; takoj bodo zopet oživele. Če pa nimaš take škatle, pritrdi moker mah na konec pecljev, pokrij ta mah s papirjem in z vrvice dobro priveži. Zavij vse skupaj v velik papir in vtakni v nahrbtnik!

Vandalizem, ki se vrši tu in tam po planinah, bi se dal že pri otrocih v šoli odpraviti. So res včasih družbe, katere gredo po planinah in vse uničijo, kamor pridejo kakor kobilice. Izobražen človek tega ne stori. Vplivajte v šoli na otroke o raznih prilikah tudi v tem smislu. — Alojzij Knafeč.

— **Poročil se je** dne 3. t. m. tovariš Fran Krašovec iz St. Vida pri Stični z gđc. Fani Jankovič, trg. hči iz Mengša. Obilo sreče!

— **40letnico službovanja tov. Janka Tomana, nadučitelja v Moravčah** proslavi Moravško pevsko društvo dne 30. t. m. ob 15. uri s koncertom in sodelovanjem vojaške godbe. Opozarjamo bližnje in daljne tovariše(-ice) na to prireditev s pozivom, da se je udeleže in tako počaste jubilej vrlega našega tovariša. Pri- družujemo se iskreno čestitkam dragemu nam tov. Janka, želeč mu še mnogo zdravij in srečnih let. Zdravo!

— **Abiturienti(tke) ljubljanskega učiteljskega iz 1. 1912.** Dogovorno v večino tov. se sestanemo v soboto, 9. septembra popoldne v ljubljanskem »Tivoliju«. Uro sporočim prihodnjič. Tov. ki so v drugem poklicu, obvestim pisмено. — Dequal.

— **Mestni magistrat v Mariboru** je nakazal Slovenski šolski Matiči veliko- dušno podporo v znesku Din 1000, mestna občina v Celju je pristopila k S. S. M. kot član z letno članarino Din 20.

— **Mesto venca na grob pokojnemu nadučitelju Francu Zopfu** je poklonilo Celjsko učiteljsko društvo 100 Din za revne otroke osnovne šole v Pristavi, kjer je rajni tovariš neumorno deloval nav 25 let.

— **V Slovenjgradcu je umrla** dne 23. junija t. l. vpokoj. učiteljica ga. Marijana Železnikar, roj. Vrečko. Službovala je svoji čas dve leti v Podgorju in 10 let v Šmartnem pri Slov. Gradcu. Bila je poročena s primarijem dr. Železnikarjem. Kot učiteljica je bila marljiva in vestna, kot soroga in mati vzorna žena. Zapustila je štiri nedorasle otročiče. Blag ji spomin! N. v m. p.

Vestnik upokoj. učiteljstva.

—vp V sredo 5. t. m. se je vršil enajsti redni občni zbor »Društva upokojenega učiteljstva« ob povoljnim številu članov v šoli na Ledini. Predsednik je otvoril zbor s kratkim nagovorom in trkratnim »Živio« na kralja in kraljico. Tajnik je poročal da šteje društvo sedaj 124 pravih in 10 podpornih članov. 11 članov pa se je preselilo tekom leta v takozvani boljši svet. — Vsled vedno rastoče draginje smo bili primorani letos zopet zvišati društvene prispevke od 1,50 Din na 2 Din za vsak smrtni slučaj, in sicer tako, da dobe zakoniti dediči tolikokrat po 1 Din 50 p. kolikor je ob času smrti članov 50 para pa obdrži društvo za režijo. Z malomarnimi plačevalci doneskov se bo v bodoče v smislu pravil postopalo najstrožje. Kdor se še po drugem priporočnem obvestilu oziroma opominu ne bo pravočasno odzval, bo brez pardona takoj izključen. — Narodnemu poslancu g. Jos. Drogeniku se pošlje za nam naklonjeno in uspešno delovanje v parlamentu pismena zahvala. Društvene posle bodo v bodoče vodili predsednik I. Lokar, podpredsednik I. Kiferle, tajnik M. Breznik, blagajnik F. Kavčič, odborniki I. Gantar, A. Benigar in gđc. M. Marout. Račune bosta pregledovala J. Benedek in B. Krenner. — Ker bo prestopilo baje v kratkem več tovarišev in tovarišic v pokoj, pričakujemo, da se bo naše število izdatno pomnožilo. Vederemo! —k.

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

Eng. Franchetti:
BREZ OBRTRONADALJEVALNIH ŠOL*

Obrtno-nadaljevalne šole so namenjene našim vajencem in slednjič vsemu narodnemu gospodarstvu. Obrtni kakor tudi trgovski naraščaj prihaja v uk po veliki večini s štiri- do šestrazredno ljudskošolsko izobrazbo in le malo jih je, ki bi prišli iz drugih srednjih šol, zato jim je pouk v obrtno-nadaljevalnih šolah tem bolj potreben, ker vemo, da z ljudskošolsko izobrazbo danes najpreprostejši obrtnik v svoji stroki ne more napredovati tako, kakor to zahteva tok časa in da bi lahko vzdržal domačo in tujo konkurenco. Računstvo, risanje, knjigovodstvo, poslovno dopisovanje, kalkulacija, sposobnost za uspešno uporabo splošnega strokovnega znanja — vse to so neobhodni predpogoji za dosego uspehov v raznih obrtnih podjetjih. Obrtnik, ki danes ne zna drugega, kakor tisto mehanično ročno delo, ki se ga je še kot vajenec pričel, je nasproti svojim izobraženejšim tovarišem in spretnim konkurentom največji revež. Drži se svojih starih načel in navad ter celo sovraži novodobne naprave in izume, namesto da bi se dan za dnem strokovno izobraževal in se izkušal povspeti na ugledno gmotno, socialno in gospodarsko stališče.

* Iz »Obrtnega Vestnika«, štev. 12.